

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 24 yanvar (Cümə günü) tarixli 96-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

İkinci "ərizə"

Qarabağın ləyaqətsiz bəyləri, yalançı mahal naçalnikni Xosrov bəy Fulatov, Əli bəy Behbudov, Mirzəli bəy Behbudov, Əbülfət bəy Həsənbəyov, İbrahim bəy Hüseynbəyov, İsmayıl xan Ziyadxanov, Hüseyin ağa Cavanşir, Hüseyin bəy Vəzirov, Bəylər bəy Saybalinski və sair bəylər türklərin müavinəti ilə və türklərin arzularına əməl edərək təqsirimi etməyə-olmaya və biləmə-hakimə [məhkəməsiz] yeddi aydan ziyadə məna hər növ əziyyət verərək, mənim hürriyətimi əlimdən aldılar, məni həbsə salıb, yeddi ay müddətində məna olmazın əziyyət və cəfanı verdilər.

Yayın isti günlərində məna su verməyirdilər. Susuzluqdan mən qəşş əyləyirdim. Gecələr hər kas yatdığı halda mənim başımın tükünü yolub, üzümə tükürürdü. Bu şərait altında protesto etməyim imkan xaricində idi. Zira mən onların ixtiyarında idim. Mövsuq [etibarlı] mənədən anılmışdım ki, bu günlərdə həyatıma sui-qəsd ediləcəkdir. Nəcə ki, həbsxanada neçə ay bundan əvvəl Qəhrəman bəyə sui-qəsd edilmişdi.

Bu da məlumdur ki, məhbüs Qəhrəman bəy, yuxarıda zikr edilən Fulatovun əqvamından [qohumlarından] Əli bəy və Mirzəli bəy Behbudovlar və Mirqafar ağa Ağamirov tərəfindən qətl edilmişdi. Bütün həbsxana məmurları bu ağaların adamları idi və onlar üçün bu kimi işlər yappaq çox asan idi. Qətl Ağamirovu həbsxanaya həbsxana naziri buraxmış, açarçı məhbusun otağını açıb, qətl içəri girdikdən sonra tüfənglə Qəhrəman bəyi öldürmüş və sonra oradan çıxıb evinə qayıtmışdır. Na qətl və na həbsxana mə-muru na məsuliyətə alınıb, nə da həbs edilmişdir.

Mənim canıma hazırlanan sui-qəsd barəsində mahal naçal-nikinin kiçik müavini Nəzərova məlumat verdim. Amma o mənim tərəfdarım ola-ola mənim üçün heç bir iş görməmədi və müstə-tiqə məlumat verə bilmədi. Şuşa məhali müstəntiqin dəvət etmək də müyəssər olmadı. Zira, məna məlum olduğu üzrə, o qorxudan gələ bilməmişdir. Mən hər dəqiqə ölümümü gözləyirdim, faqət Cənabi-həqq mənim altı uşağıma və qoca anama məni bağışlayıb xilas eylədi.

Şuşa uçaştokunun müstəntiqi Raçkov, işlərinə görə məni şahid sifəti ilə öz otağına, erməni hissəsinə dəvət eylədi. Burada ermənilər mənim başıma gələn müsibətlərdən həyəcana gəlib məni gətirmiş olan mühafizə dəstəsinə tək-silah etdirib, mən o gündən etibarən gizləniib, yuxarıda zikr edilən cəlladların yanına getmədim. Buna da, əlbəttə mənim haqqım var idi. Ermənilərə və onların kəndçilərində məlumdur ki, mən camaat xadimiyəm, 15 ildən ziyadədir ki, Qarabağ bəyləri və xanları ilə mübarizə edirəm. Məlumdur ki, o xanlar və bəylər alman və Türkiyə agentlərirdilər. 1905-ci ildə erməni-müsəlman davasında mənim sayımda bir neçə erməni kəndləri xilas edildi. Mən bəylərin adamlarının birisi tərəfindən yaranılan xilas ki, indi də qolum şəkkəstdir. Bu sözlərimə "Russkiyi vedomosti" qəzetisinin 173 nömrəli nüsxəsi şahiddir. O nüsxədə denilir ki, İstanbulda Almaniyanın əli ilə bir sui-qəsd hazırlanmışdır. O danışıqda fəvqəda [yuxarıda] zikr edilən xanlarla bəylər iştirak etmişlərdi və bunların məqsədi də bu idi ki, Qafqaziyada bütün erməniləri məhv edib, böyləliklə Qafqaziyaya türklərə yol açılıb, axıriləmr [axırda] Naxçıvan xanlığını təcdid [bərpa] etsinlər.

İştə bundan dolayı Qarabağ xan və bəyləri inqilab və hürriyət-dən istifadə edərək, öz planlarını icraya qoymaq istəmişlərdi. Heç kim inkar edə bilməz ki, bu xan və bəylər, müsəlman camaatını er-mənilərin, ingilislərin və rusların əleyhinə qalxızılar və müsəlman-lara deyirlər ki, ruslar guya Tabrizdə müctəhidli dəre çəkmişlər və bizim müqəddəs yerlərimizi təhqir etmişlərdi. İngilislər isə Məkkə və Mədinəni bombardman etmişlərdi. Mən mitinqlərdə isbat edirdim ki, bunlar iftiraDIR, əsli yoxdur. Ona görə də bəylər bütün mühacirləri və orada olan rus qoşun qitəatını [hissələrin] qırmaq istəmişlərdi. Bu sözümün sübutu, ictimai 1917-ci ildə Qaryagin mahalından Arakıldən polkovnik Rəməşevski-nin Tiflisa Qafqaziya hərbi naçalnikinə namına göndərdiyi teleqramın surətini təqdim edirəm. İştə teleqrafın məalı [məzmunu]:

Qaryagin uyezidinin hər yerində üsyandır. Əsgəri qitəat üzərinə hücum edib əsdlətləri, zabitləri öldürürlər. Bunların var-yoxlarını qarət edib bazan diri-diri yerə basdırırlar. Tələfat artıqdır. Qaryagin-də olan Cəbb-Vəng zəif qarnizonları mühasirə edilmişlərdir. Yeməli şeylər olmadıqından aclıq çəkilir. Qaryagin əsgəri mühim-mat və lavizmat [hərbi silah-sursat] anbarı, bundan əlavə Baki-Culfa dəmiryolunun ərzəq anbarı qarət edilmişdir. Bu anbar qarət edildiyi zaman barut anbarı patlayıb, evlər dağılmışdır. Poçta-teleqraf işləmir. Teleqraf xətləri döğrənmişdir. Əhval fəlakətlidir. Üçüncü əlay gəlməmişdir. Qanun və əsasıyı bərpa etməkdən ötrü və Ağdandıran ərzəq şeyləri gətirmək üçün cəza dəstəsi gön-dərilməsini xahiş edirəm. Sizin yubanmağınız dinc əhalini və qoşunu dahişətli təhlükələrlə təhdid edir.

Polkovnik Rəməşevski

Xanlar, bəylər sayəsində avam camaat əşalonlara hücum edib onları öldürməklə silahlarını əllərləndirirdi. Gəncə və Qazax uyezdlərində dəmiryolunun hər iki tərəfi minlərcə meyitlərlə örtülü idi. Rus mühacirlərinin kəndlərini xarab etmişlərdi. Erməni əsaldat və zabitləri dəmiryollara olan hücumlardan xəbərdar olub, Naxçıvan və Zəngəzur uyezdləri tərəqi [yolu] ilə quru yoldan dağlar və meşələr arası evlərinə qayıtməca məcbur olmuşdular. Lakin burada da Zabuxda onlar, yüzlərcə qırılmışlardır.

Qarabağın hər bir tərəfində həmin xanların və bəylərin sayəsində quldur dəstələri əmələ gəlmışdir. Türklərin Qarabağa dəvət edilmələri müsəlman əhalisindən bixəbərlə olmuşdur. Bunu da nüməyəndəsə olduğu 32 müsəlman kənd əhalisi təsdiq edə bilər. Mənim səy və təlaşıma görə, türklər gələnə qədər bu uyezdlərdə xristianlar əleyhinə heç bir çıxış və təcavüz olmamışdır. Mən həbs edildikdən sonra türklər Şuşa uyezində Xanabad, Naxçıvanı, Pircamalı, Aranzəmin, Ağbulaq, Dağraz, Hətsi və Qaladərə kəndlərini dağıtmışlar. Bu kəndlərin əhalisi digər kəndlərə qaçmışlardır.

Bu xanlar və bəylər məni əzadlıqdan məhrum edib, ağılalı etməyə başlayıb, kəndlilərdən və burjuylardan bixəbərlə öz aralarında bir hökumət təşkil etməyə müvəffəq oldular. Yüzlərcə adamları həbs edib minlərcə pul aldıqdan sonra əzad edirlər. Kasıblar, onlara təbe olmayanlar və xüsusi düşməncilikləri olanlar ayılarcə sorğu-sualsız həbsxanada cürüməkdədir. O cümlədən deyə bilərəm ki, iki ay bundan əqdəm [qabaq] Şuşa şəhərində Cərkəz bəy Şəfiyəvov günün günorntə çəgində bir nəfər Şuşa əhlini öldürdüynə görə həbsə alınmışdı. Məhəlli hökumət 5 min manat rüşvət aldıqdan sonra onu həbsdən əzad etdi. (Hələ o zaman şəhər

idareyi-örfiyyə [hərbi rejim] altında elan edilmişdi. Bir nəfər bəd-bəxt çəkəməçi ermənidən bir tüfəng tapıldığına görə əsilmışdı.) O vaxt yenə də bir nəfər Şuşa əhli İsa Şəfiyəvov öz arvadını öldürdüyündən həbsə alınıb, 3 min manat rüşvət verdikdən sonra əzad edilmişdi. 3 ay bundan irəli Kərbəlayi Əbəş oğlu öz qardaşını öldürməyi boynuna alıb həbs edilmişdi. 6 min manat verdikdən sonra o da əzad edilmişdi. Yenə də 3 ay əqdəm Xocalıda 4 nəfər rus öldürülmüşdür. 15 nəfər qətl həbs edilib 15 min manat verdikdən sonra əzad edilmişlərdi. 4 ay əqdəm həbsxana müdiri Şəfiyev həbsxana anbarından 50 min manatlıq şey oğurlamışdı. Bu iş barəsində məni də şahid sifəti ilə danışırdılar. Şəfiyev həbs edilmişdisə də, 10 min manat verdikdən sonra əzad edilmişdi. 5 ay bundan irəli həbsxanada Qəhrəman bəy qətl edilmişdi. Qətl Xuduş Quliyev, əsgəri naçalnik Raçkovski-nin külfətində olduğuna görə nəinki həbs edilmədi, hətta türklər gəldiyi zaman şəhər tərəfindən türkləri istiqbal etməkdə [qarşılamaqda] belə iştirak edirdi. Bu cinayətlərin heç birisi Şuşa uçaştokunun müftətişinə yazılıb verilməmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyətinin bu tövr məmurlarının əmrinə görə, özümə heç bir təqsir görmədiyim halda 7 ay həbsxanada qalıb ölümümü gözləyirdim.

Mən hər bir kas kimi öz həyatımı əziz tutub, cəlladlar əlindən məni qurtaran ermənilərə razıçılıq izhar edirəm. Bunların hamısını sizə xəbər verməyi lazım görüb xahiş edirəm ki, məni öz himayəniz altına əlasınız, təanki mən öz ək külfətimin yanına qayıda bilim.

Eyni zamanda təvəqqe edirəm ki, Cəvanşir və Şuşa uyezdləri müsəlman əhalisinin nüməyəndəliyi ixtiyarını məna vəğüzər ədəsizin [təşirsəsiniz].

Salman Əlibəyov
18 dekabr 1918, Şuşa şəhəri

BAKİ XƏBƏRLƏRİ**Miln cənablarının vürudu [gəlişi]**

Balkın yarımadəsi ilə Qafqaziyada Ümum Müttəfiqlər qoşunu Baş komandanı Miln, dün gecə paytaxtımıza varid olmuşlardır [gəlmışdir]. Mehman, təntənəli bir surətdə istiqbal edilmişdir [qarşılanılmışdır]. Qatar gəlmədən əvvəl vəğzələ Azərbaycan millis-ləri və ingilis əsgərlərindən ibarət fəxri qaraqol qonulmuş, vəğzəl Azərbaycan bayraqları ilə təzayin edilmişdi [bəzədilmişdi]. Generalı Azərbaycan Hökuməti tərəfindən Türuq və Məabir [Naqliyyət və Rabitə] naziri, Daxiliyyə və Xariciyyə nazirləri müavinləri istiqbal etmişlərdi [qarşılanmışlar].

Hökumət namindən Xariciyyə naziri müavini Ziyadxanov cən-abları böylə bir nitq irad etmişlərdir [söyləmişlər]:

"Cənabi-əlil! Azərbaycan Hökuməti sizi və sizin şaxsınızda böyük ingilis milliyətini səmimiyyətlə təbrük edir. Bizim siyasi və ictimai xadimlərimiz bilirlər ki, öz millətimizin rifah və səadətini üçün ancaq mədəni millətlərin yaxın dostluğu ilə qüvvə taparız. Biz qəviyyəni [möhkəm] ətiqaad edirik ki, hürriyətparvər İngilərə oğulları bızdan çox şad olarlar ki, bu gün Azərbaycan türkləri onları zəncir və künə ilə bağlanmış kimi deyil, əlibeyi-hürriyətə [hürriyət pərsinə] mədh oxuyaraqda istiqbal edirlər. "Habeas corpus" və "Maqna xarta libertatun" [İngiltərədə qürrünə-vüstdəda [orta əsrlərdə] verilmis olan hürriyətlər] kimi böyük yadigarlar, əslərdən bəri Təymis çayı kənarından həyat verici nuru ilə bütün cəhanı işıqlandırdı. İki aydan bəri paytaxtımızda bulunan İngilərə nüməyəndələri və başda duran general Tomsonun zəka və siyasi təktikəsi və millətlərin hüququna ehtiramı bizim vifəq [hamray] və sadaqatla işləyəcəyimizə yaxşı bir rəhn və Azərbaycan camaatı hüququnun Ümumi Sülh Konfransında müdafiəsinə möhkəm təminatdır. Zati-əliləriniz kəndi səlahiyyətinizlə dostluğumuzu daha da möhkəmləndirəcəyiniz ümidli ilə sözləriniz müsaidənizlə şu kəlmələrlə bitirəyiniz: Xoş gəlmisiniz!"

General səmimi ifadə ilə cavab vermişdir: *"Mən buraya böyük Müttəfiq dövlətlər nüməyəndəsi sifəti ilə gəldim. Mağsədimiz bu məmləkətdə sülh və ədalətə paydar [bərqərar] etməkdir. Müttəfiqlərin qələbəsi hüquq, ədalət və millətlərin təyini-müqəddərat ixtiyarı təminatının rəhnidir. Sülh Konfransında burası bəyan ediləcəkdir. İbraz etdiyiniz hüsn-istiğbalın naşi [göstərdiyiniz xoş qarşılama üçün] təşəkkürümü bayonla sizi casarətla inandırdım heyati-mürəxxəsəniz [nüməyəndə heyətiniz] həzardə Fransa yolundadı. Qoşunlarımız məmləkətinizdə bulunduqca hüsn-qəbul və hər dürlü müzahirət [köməklik] görəcəklərinə ümidvaram. Məmləkətinizin ticarət və sanəatinin [sanayesinin] tərəqqisinə rəv qüvvəmizlə çalışacağıız. Onlarla bərabər, əminəm ki, siz həmişə çalışacaqsınız qoşunlarımızla sülh və ədalət pozulmayacaqdır. Azərbaycanca məna göstərdiyi hüsn-qəbuldan naşi bir daha təşəkkür edirəm."*

Mehman, Tağiyevin evində yerləşdirilmişdir. Bu yaxınlarda Təzaşəhərə gedəcək və bir neçə gün orada qaldıqdan sonra yenə Bakıya qayıdacaqdır.

Türk mütəəllimlərinə [tələbələrinə]

Bakı Türk Məktəblərinin İttifaqı bununla cümə günü yanvar ayının 24-də saat 4 tamamda Birinci Beunlu məktəbin binəsində Bakı orta məktəblərində oxuyan türk mütəəllimə xanımlarını (4-cü sinifdən yuxarı) ümumi iclasa dəvət edir. Rica olunur vaxtında gəlib gecikməyəsizin.

İttifaq idarəsi

"Müsavat" firqəsinin Dağıstan Cümhuriyyəti Parlaməninə teleqrafı

Dağıstan Millətləri İttifaqının Parlaməni sədrinə "Müsavat" firqəsinin mərkəzi komitəsi, Dağıstan Millətləri İttifaqının Məclisi-Məbusanını ənsəmmimülqəlb [səmmimi qəlbənd] təbrük və təhniyyə [mübarəkəbdliq] edir. Azərbaycanla ayrılmış ələqaşlı olan hürriyətparvər Qafqaziyaya dağlı qartallarının arzu və əmalına əməl olunmaqda müvəffəqiyyətlər dilər. Firqə ümidəy olur ki, Dağıstan millətləri ilə Azərbaycanın ümumi mənəfəyi gənc, demokrətik və qarəş cümhuriyyətlərinin müvəqqəbi [qar-şılıqlı] dostluğu üçün möhkəm bir vəsələ olar.

Mərkəzi Komitəsi sədri Rəsulzadə

Səhvən verilmiş bir icazənamə

Xaçaturov ilə Frəncəsi adına İngiltərə Baş komandanı tərəfindən verilmiş icazənamə ilə Tiflisa bir vaqon qəzətə kağızı aparılmağa izin verilmiş imiş. Ərzəq Nəzarəti bu işdən xəbər tutub

bu günlərdə həman icazənaməni imza edən ingilis komandanlığın-da Təftişət şöbəsi naçalnikni leytenant Kreğleyin tərəfindən bunun nədən ötrü verildiği barəsində sual olunub, məlum olmuş ki, məzkur [adi çəkilən] Xaçaturova verilən icazənamə səhvən verilmişdir. Kağız vaqonun hələ yola salınmamışdır. Nəzarət hökm edib ki, kağızi zəbt etsinlər.

Hadisət

* Ermənikəndində olan Poqos Kazarov polisəyə məlum edib ki, iki gecə əvvəl 6 nəfər tapança ilə müsəllah [silahlanmış] erməni onun evinə gəlib hədə ilə 16870 manat pulunu alıb qaçılıb.

* Bazarnı kütçədə, 85 nömrəli evin qabağında bir rus övrətinin meyiti tapılıb.

* Balaxanski kütçədə 70 nömrəli evdə olan İsay Belenki polisəyə məlum edib ki, srağəgün sübh təzdən Çörniqoroda gedərkən Budaqovski kütçədə 3 nəfər müsəllah cavan erməni, qabağını kəsib güclə 1500 manat pulunu, paltosunu və gümüş papiros qabını alıb qaçmışlardır.

AZƏRBAYCANDA**Qalabazardan**

(Lənkəran uyezidi)

* Dekabr ayının 20-də, gecə saat 8-də, 4 nəfər əsaldat bir zabitle Qalabazara gəlib işıvanlı Malik Mahmudun dükənini sıdırıb bəz-zaz [parça, arşınmalı] və tənəbki məlinin hamısını Nikolayevka kəndinə aparıblar. Zərərlə haştad min manətdir. Ərkivan komis-sarının qoyduğu qarovul və mühafizə əsgərləri də onlara imdad [kömək] etməmiş.

* Dekabr ayının 22-də, gecə saat 9-da, Qalabazarnı mühafizə əsgərləri Yeddioymaq kəndinin əhli Molla İsgəndəri qətlə yətiri-blər. Rus-müsəlman davası olarkən, o mərhumu güllə atmaqlıqla ittiham edirmişlər.

* Ərkivan komissarı Qalabazarda sakin olub, orada mühafizə əsgərləri təyin etmiş, lakin onları artıq dəracədə camaatə əziyyətlə və zülüm edirlər. Bazara yağ, düyü, un və buğda gətirən şəxslərə mane olurlar. Camaatı əlis-veriş etməyə qoymurlar. Ərkivan komissarı orada olmayan zamanı hərəsi bir Nikolay olub, məxlucu döyüb pul alırlar.

Bazar gümnləri bazardan çıxan şəxsləri quldur dəstəsi kimi biçərə müsəlmanların yollarını kəsib evlərinə apardıği şeyləri və pullarını əlil buraxırlar.

Dekabrın 28-də Yusif bəyün anasından 225 manat pul alırlar.

Teymur bəy
Bayramalibəyli

GÜRCÜSTANDA**Müsədirə edilmiş erməni pulları**

Məlum olduğu üzrə, Tiflis banklarında ermənilərin külli miq-dərdə pulları saxlanılmaqdadır. Erməni-gürcü davasında Gürcüstan Hökuməti bu pulları müsədirə etmişdi. Yanvarın 16-da əqd edilən [baş tutan] konqre iclasında erməni vəkilləri, ermənilərlə gürcülər arasında müharibə başlandığı zaman müsədirə edilmiş erməni pullarının qaytarılması məsələsini qalxızmışlardır. Erməni vəkilləri bu məsələyə çox artıq əhəmiyyət vermişlərdi. Gürcü vəkilləri biləks [əksinə] bu məsələni xüsusi bir məsələ hesab etmişlərdi. Zira, bu pullar müharibə qanunu üzərinə müsədirə və hərbi bir mükafət hesab edilmişdir. Müharibə ilə gürcülərə dəyən zərərləri ödəmək məsələsi ilə bu müsədirə məsələsinin böyük ələqaşı vardır. Gürcü vəkilləri tələb etmişlər ki, bu pul məsələsi konfrans-da həll edilməsin. Erməni hökumətinin pula ehtiyacı olduğuna nəzərə alan gürcü vəkilləri, erməni hökumətinin Gürcüstan Maliyyə Nəzarətinə müracət etməsini təklif etmişlərdi.

Bu xüsusda bir çox danışqdən və hər iki tərəfin nöqəyi-nəzəri ballı olduqdan sonra Müttəfiqlər nüməyəndələri gürcülərin nöqəyi-nəzərlərinə şərik olduqlarını bildirmişlər.

Böyləliklə, bu pul məsələsi konfrans müzakirəsindən çıxarılmışdır. Yanvarın 16-da hər iki cümhuriyyət nüməyəndə-lərinin maliyyə məsələsi xüsusunda şuraları vəqe olmuşdur.

Könüllü ordu ilə sazış

Potidan xəbər verirlər ki, general Denikinın Könüllü ordusu ilə gürcü dəstələri arasında sazış hüsula [əmələ] gəlmışdir. Gürcü dəstələri müəyyən sərhəd xətlərini devirirlər.

BİZƏ YAZIRLAR**Qars, Ərdəhan və Batumda**

Türkiyə ilə Etifa [Antanta] dövlətləri arasında əqd edilən mütarikə şəraiti mövcibincə [imzalanmış] aşkəş səftlərinə əsa-sən], Qars, Ərdəhan və Batum həvaləsi [ətrafları] təxliyə edilərək, ingilis qüvəyi-əsgəriyyəsinə [ordusuna] dövr edilməsi və idareyi-mülkiyyənin [mülki idarənin] daxil Türkiyə dövlətində qalması göstərilmiş idi. Fəqət İstanbul ilə Etifa dövlətlərinin müzakirəsi nəticəsində idareyi-mülkiyyənin daxil Etifa dövlətlərinə tərkli qararlaşdırılması olmaqla, əxirən [son vaxtlarda] türk hökuməti-mülkiyyəni mövqeyini təxliyə etmişdir. İngiltərə dövləti tərəfindən Batum əblastı general-qubernatorluğuna Kul Kollis təyin edilmiş və müsərunileyh [adi çəkilən şəxs] də Batum Rus Şurayı-Milli rəisi Maslovun rəyəsətinə olmaq üzrə bir heyətə-idarə təşkil etmişdir. Məzkur [adi çəkilən] idarəyə hər millətdən ikiqər zat daxil olduğu halda Batum əblastında islamların əksəriyyəti təşkil etmələrinə müxəlif olaraq bir zat daxil ola bilmışdir. Məhəlli [yerli] islam məclisi-idarəsi [idarə məclisi] buna qarşı protesto edərək işbu heyətə-idarə ilə heç bir münasibətə girişməyəcəyini ingilis general-qubernatoruna bildirmişdir. 130000 nüfusa təcavüz edən [sayı 130000 nəfəri keçən] islam əhəli, Batum həvaləsində kəndinə məx-sus hər uçaştokda bir idareyi-mülkiyyə təşkil edərək hüquq-mil-liyyətlərini müdafiə və mühafizə etməkdədirlər.

Qarsda isə vəziyyət daha başqa bir haldadır. Dekabrın 16-da daha Qarsa gələn ingilis generalı, erməni camaat xadimlərindən Karqanovun rəyəsəti altında bütün üzvləri ermənlərdən olmaq

üzrə bir heyətə-idarə təşkil etmişdir. Feilan Qarsda bir erməni hökuməti təşəkkül etmişdir. İşbu erməni hökumətinə islamlar protesto etməkdədirlər. Qars əblastı islamlarının Qars şəhərində ümumi və mərkəzi parlamentləri vardır. İşbu parlamento Qars əblastının idarəsini tənzim etməkdədirlər.

Ərdəhanda isə bütün idarə yerli islam əhalisinin əlindədir. Qars, Batum və Ərdəhan islamlarının ingilis məhfillərinə [dairələrində] xitabən göndərdikləri müxtirə [xəbərdarlıq] və protestolara son zamanlarda diqqət və əhəmiyyət verilməkdədir. Bir ingilis məhfilləri hal-həzirdə təşkil edilən idarənin müvəqqəti olduğunu və yaxın bir zamanda əksəriyyətin hüququnu təmin etmək üzrə bir idarə təşkil ediləcəyini bəyan etməkdədirlər.

Qars islamları Sülihi-Ümumi konfransına iştirak etmək üzrə iki mürəxxəs [nüməyəndə] seçib İstanbul göndərmişlərdi. Batum əblastı islamları dəxi yaxında mürəxxəsənlər göndərərək, Qars mürəxxəsələri ilə birlikdə hərəkət etməyi tərcih etmişlərdirlər.

TEATRO VƏ MUSIQİ

* Bu gün cümə günü, yanvar ayının 24-də aşxam Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti tərəfindən Hökumət Teatrında (Səbiq Mailov) "Qəzavat" faciəsi mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır. Əhməd bəyin rolunu məşhur artist Hüseyin Ərəbinski ifa edəcəkdir. "Qəzavat" faciəsi dağıstanlıların hürriyət uğrunda fədakarənə bir surətdə mübarizə etdiklərinə gözəlcə təsvir edən sükuhlu [təntənəli] və tarixi bir teatrodur.

* Əsytidimizə görə Maarif naziri həzrətləri teatro işində yeni bir tərəqqi qədəmi və əhəlimizi Avropa operaları ilə əşinə [tənisi] etmək təşəbbüsü olmaq üzrə Avropa operalarını birinin türkcəyə tərcüməsini Üzeyir bəy Hacıbəyov cənablarına həvalə etmişdir.

Məlum olsun ki, Qafqaziyada olan cümhuriyyətlərdən Avropa operalarını öz dillərində mövqeyi-tamaşaya qoyanlardan birincisi gürcü qoşunlarımızdır ki, "Demon", "Karmen" kimi operaları neçə sənədir ki, tərcümə etmişlərdir.

İDARƏDƏN CAVABLAR

Mirza Abbas Şəkbəzadə əfəndiyə: Məqaləniiz kağızın ancaq bir üzündən və mürəkkəblə yazılmışsınız.

"Ağıldan qıvrəq" əfəndiyə: Görünür ki, məqaləniiz pakətə qoyub adresini yazarkən "Şeypur" jurnalı əvəzinə səhvən "Azərbaycan" qəzetəsi yazmışsınız. Şəhviniizi düzəltməkdə istəsəniz zəhmətinizi biz qəbul edib "Şeypur" a ötürərik.

Qaxlı Sədrəddin əfəndiyə: Elmin fəzaili və müəllimlik vəzifəsi haqqında çox danışılbdir. Bu-züri bunu heç kəs inkar etməyir. Olduğunuz yerin etihyacı-təzəriyyəsinəndən və həvəsisatından [zaruri etihyaclandırınadən və hadisələrindən] biza xəbər versəniz, mənfəətlisi iş görmüş olarsınız.

Mirhəsən Axundzadə əfəndiyə: Məktəbi-hərbiiyyətimizdə təlim işləri rusca gedir, deyər dövrən edən şayiət [gəzən şayiələr] məlu-mumuz olduğu üzrə əsaslıdır.

"Bir şamaxılı" əfəndiyə: Yazdığımız əzdır. Şayani-diqqət vətərlərdən [hadisələri] bir qədər də yazıb göndərmiş ki, ha-mını bir yerdə çap edərk.

Məhmanxaneyə-"Məhəmmədiyyə"

Qubernski kütçədə "Azərbaycan" mətbəəsi ilə rubəru [üzbəüz] Hüseyinov qarədsarından 72 nömrəli evində mehmanlardan [qon-aqlardan] ötrü təmin otaqlar hazırdır.

Kaməli-əhtiramla İbrahımivov

Doktor İ. Q. Sibiroviç

Daxili və uşaq xəstələrini qəbul edir səhar saat 9 - 12-yədək; aşxam saat 4 - 6-yədək. Staro-Poliseski kütçədə nömrə 25 (Kol-yubakinski küçəsinin küncündə). Telefon nömrə 42-12.

2658

Doktor Ağahüseyn Kazimov

Qayıdib əmrəzi-daxiliyyəyə [daxili xəstəliklərə] mübtəla olan naxoşları qəbul etməyə şüru etmişdir [başlanmışdır]: səhər saat 10-dan 12-yə kimi; aşxam saat 4-dan 6-ya kimi. Ünvan: Parapetdə, Şəfi İbrahimovun evində 3-cü mərtəbədə. Telefon: 86-27.

2655

Doktor Əliheydər Allahverdiyev

Daxili naxoşları qəbul edir: Səhər saat 8-dən 10-ədək; aşxam saat 4-dən 6-yədək. İçəri şəhərdə Məli Krepostnovi kütçədə 8 nömrəli evdə. Telefon nömrəsi 36-91. Малая-Крпостная ул. д. № 8. Телефон № 36-91.

2603

Doktor Samuil İzralovviç Kopeliyoviç

Daxili və əsəbi mərəzə mübtəla olanları hər gün aşxam saat 5-dən 8-yə kimi qəbul edir. "914" dəvasını [dərmanını] istemal edir [işlədir]. Voronovski caddədə nömrə 17, ikinci mərtəbə. Telefon 50-82 və 93.

282

Hökumət mətbəəsi

1919-cu il üçün yanvarın 25-i radələrində yeni və əski üsul ilə türk və rus dillərində divar təqvimi buraxacaqdır. Qiymət tək sat-tışda 8 manat, külli surətdə alınları 60 prosent güzəşt edilir. Məğazaçılara və külli surətdə alınları elan edirik ki, Hökumət mə-tbəəsi hər cür məktəb dəftərləri münəsb qiymətə satışa buraxa-caqdır.